

Smycken: spännen och hängen

Fynd på offerplatsen

Vid en arkeologisk utgrävning 1909 av offerplatsen Vuolit Orritjuovva hittades ett trettiotal smycken: spännen, pärlor, arm- och fingerringar, hängen, rembeslag, kedjor och spännen. Smyckena är från 1000- till 1300-talet och gjorda av brons, silver och tennrik brons.

Vissa smycken tillverkas lokalt, som trapetsformade och yxformade hängen. Det mesta av smyckena importeras från öster, från finsk-ugriska och ryska områden.

De österländska föremålen har förts hit genom pälshandeln, som bedrevs med tidens dominerande handelscentrum, Novgorod i dagens Ryssland. Pälsar byttes mot smycken. I den samiska världen fick smyckena en ny, religiös betydelse. Här kunde de användas som skyddsamuletter. Vissa föremål, som hängen i form av djur, var speciellt gjorda för religiöst bruk bland samer och andra finsk-ugriska folk.

Spännen

De två sköldformade spännena i brons är från 1000-talet. Sådana förekom främst i Finland och i norra Skandinavien. Troligen tillverkades de i Finland. Där bars spännena parvis för att hålla ihop plagget över bröstet.

Här användes de istället en och en som dekoration på bälten och huvudbonader.

Hängsmycke

Ett bronshänge, även det av finsk-ugriskt ursprung, är från 1100- till 1300-talen.

Hänget är ihåligt och konformt. Det är troligt att tre kedjelänkar ursprungligen hängde i öglorna, som har avslutats med klockformade hängen. Liknande smycken var vanliga för damkläder i det finsk-ugriska området. De var fästa i lädersnören eller kedjor och hängde från bältet eller bröstet och klirrade när du rörde dig.

Djurhänge

Ett annat bronssmycke är ett platt, djurformat hänge. Hänget är daterat till det tidigaste 1000-talet och typen finns i ett vidsträckt område från Perm i öster ända till Lettland i väster. Pjäsen bars troligen som en amulett. Ett ullsnöre har fästs i öglan.